

ΝΑΡΚΩΤΙΚΑ: ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΕΚΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ

Ελευθερία Κώνστα

Πρόεδρος Πρωτοδικών

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τα ναρκωτικά σαν κοινωνικό φαινόμενο είναι αποτέλεσμα μιας βαθιάς κοινωνικής και οικονομικής κρίσης, που αφορά όλες τις σημερινές κοινωνίες και αφορά ανθρώπους όλων των ηλικιών, από όλα τα κοινωνικοοικονομικά στρώματα και όλες τις βαθμίδες της κοινωνίας, ανεξαρτήτως μορφώσεως. Τα ναρκωτικά μπήκαν πλέον παντού, στα σχολεία, στα σπίτια, στο στρατό, στα κέντρα ψυχαγωγίας και διασκεδάσεως. Η εξάρτηση δεν εξαντλείται στην ατομική ψυχοπαθολογία, αλλά παίζει σημαντικό ρόλο στο οικογενειακό και κοινωνικό περιβάλλον μέσα στο οποίο πραγματοποιείται η συνάντηση με τα ναρκωτικά. Η τοξικομανία είναι ένας τύπος «παρεκκλίνουσας» συμπεριφοράς, που αποκτά ρίζες και περιεχόμενο μέσα σε ένα καθορισμένο οικονομικό, πολιτιστικό και κοινωνικό κυρίως πλαίσιο, καθώς οι κοινωνίες σήμερα χαρακτηρίζονται από την αποξένωση, τον άκρατο ατομικισμό, την υποκρισία, την διαμεσολάβηση των ανθρωπίνων σχέσεων από τα οικονομικά αγαθά, την έλλειψη ηθικών αρχών, τον καταναλωτισμό και την έλλειψη πνευματικών ενδιαφερόντων. Οι τρέχουσες κοινωνικές και οικονομικές συνθήκες τόσο στον ελλαδικό όσο και στον ευρωπαϊκό χώρο σαφώς και έχουν επιδράσει αρνητικά στον ευρύτερο κοινωνικό ιστό με αποτέλεσμα να καταγράφονται σημαντικές αλλαγές στο πληθυσμό των εξαρτημένων χρηστών. Η παραβατικότητα παραμένει ένας εύκολος τρόπος επιβίωσης του πληθυσμού αυτού όπως αποτυπώνεται ανάγλυφα σε χρήστες με έντονο ιστορικό εμπλοκής με τις διωκτικές και δικαστικές αρχές.

A. Η κατάσταση στην Ευρώπη όσον αφορά τα ναρκωτικά

Στις μέρες μας οι ευρωπαϊκές αγορές ναρκωτικών εξακολουθούν να αλλάζουν και να εξελίσσονται με μεγάλη ταχύτητα. Αυτό μαρτυρά και το γεγονός ότι το 2014 ανιχνεύθηκαν περισσότερες από 100 νέες ψυχοδραστικές ουσίες και διενεργήθηκε αξιολόγηση κινδύνου για 6 νέα

ναρκωτικά. Θα πρέπει να έχει κανείς υπόψη ότι η παρακολούθηση των τάσεων και των εκφάνσεων μιας αφανούς και στιγματισμένης συμπεριφοράς όπως η χρήση ναρκωτικών είναι πρακτικά και μεθοδολογικά δυσχερής¹. Η αγορά ναρκωτικών στην Ευρώπη διατηρεί την ικανότητα να ανακάμπτει, επισημαίνει ο οργανισμός της ΕΕ για τα ναρκωτικά (EMCDDA), στην Ευρωπαϊκή Έκθεση για τα Ναρκωτικά 2016 «Τάσεις και εξελίξεις». Το όριο μεταξύ «παλιών» και «νέων» ναρκωτικών στην αγορά γίνεται πιο δυσδιάκριτο καθώς τα νέα ναρκωτικά μιμούνται ολοένα και περισσότερο τα καθιερωμένα είδη ουσιών. Συγκρινόμενη με άλλες περιοχές του κόσμου, η Ευρώπη αποτελεί μια σημαντική αγορά ναρκωτικών, που συντηρείται τόσο από την εγχώρια παραγωγή όσο και από ναρκωτικά που διακινούνται από άλλες περιοχές-

I. Η ΧΡΗΣΗ ΚΑΝΝΑΒΗΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η χρήση της κάνναβης στις χώρες της Βορείου και Νοτίου Αμερικής είναι ιδιαίτερα διαδεδομένη, γι' αυτό και έχει αναπτυχθεί ένας έντονος διάλογος για τη ρύθμιση της πώλησης κάνναβης και προϊόντων της. Στις ΗΠΑ είκοσι επτά πολιτείες έχουν σήμερα νόμους που γενικά νομιμοποιούν τη μαριχουάνα με κάποια μορφή. Τρεις ακόμα πολιτείες θα προσχωρήσουν σύντομα μετά την πρόσφατη λήψη μέτρων που επιτρέπουν τη χρήση ιατρικής μαριχουάνας.

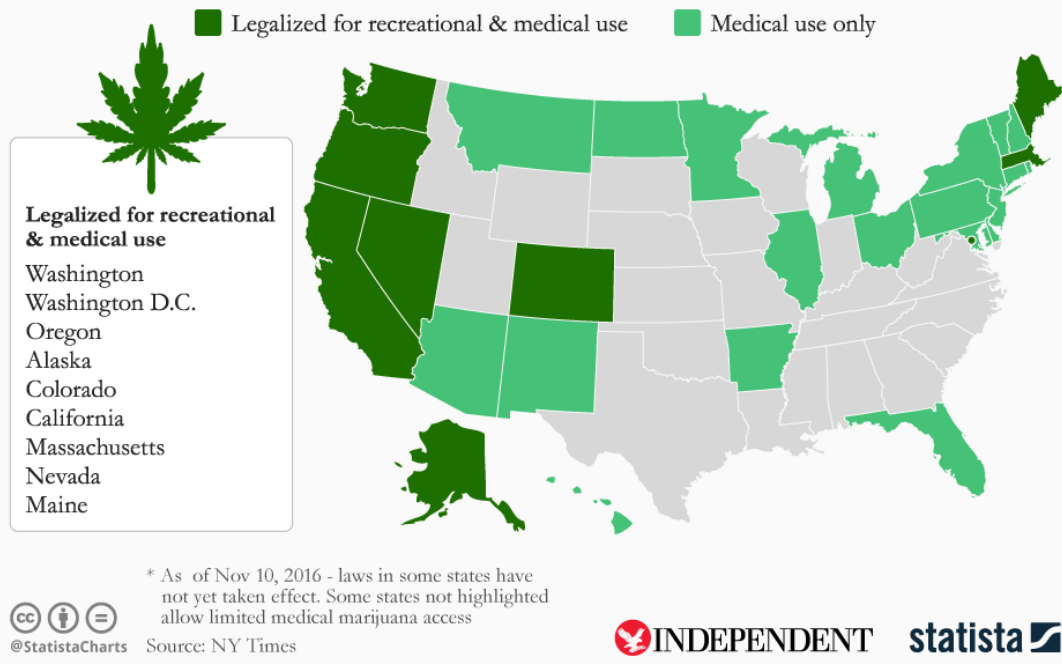
Οκτώ πολιτείες έχουν υιοθετήσει τους πιο ευνοϊκούς νόμους που νομιμοποιούν τη μαριχουάνα για ψυχαγωγική χρήση. Πιο πρόσφατα, η Καλιφόρνια, η Μασαχουσέτη, το Μέιν και η Νεβάδα νομιμοποίησαν τη μαριχουάνα για ψυχαγωγική χρήση².

¹ Ευρωπαϊκή Έκθεση για τα Ναρκωτικά 2016 «Τάσεις και εξελίξεις» στο www.emcdda.europa.eu/system/files/publications/2637/TDAT16001ELN.pdf

² <http://www.governing.com/gov-data/state-marijuana-laws-map-medical-recreational.html> και <http://www.independent.co.uk/news/world/americas/marijuana-weed-cannabis-america-where-can-i-smoke-it-legally-states-legalisation-a7408911.html> (20-4-2017)

The states where it's legal to smoke marijuana

Laws on recreational and medical marijuana use in the US*

Η Καλιφόρνια είναι η πιο πυκνοκατοικημένη πολιτεία στις ΗΠΑ, έχει πληθυσμό 40 εκατομμυρίων ανθρώπων και έχει την έκτη μεγαλύτερη οικονομία στον κόσμο, με το ΑΕΠ των περίπου 2.5 τρισεκατομμυρίων δολαρίων. Η Καλιφόρνια ήδη από το 1996 είχε νομιμοποιήσει την κάνναβη για ιατρική χρήση.

Για να δούμε όμως τι περιλαμβάνει ακριβώς η νομιμοποίηση στην Καλιφόρνια:

-Επιτρέπεται σε άτομα που είναι 21 ετών και άνω να κατέχουν, να μεταφέρουν και να αγοράσουν έως και 28,5 γραμμάρια κάνναβης για ψυχαγωγική χρήση και να καλλιεργήσουν έως και έξι φυτά κάνναβης.

-Δεν θα επιτρέπεται η χρήση κάνναβης σε δημόσιους χώρους, ενώ πρόστιμα μέχρι 100 δολάρια θα επιβάλλονται στους παραβάτες καθώς και σε εκείνους που κάνουν χρήση κατά την οδήγηση μηχανοκίνητου οχήματος, σκάφους ή αεροσκάφους.

Αυστηρότερα τα πρόστιμα ένα συλλαμβάνονται να καπνίζουν κοντά σε σχολεία ενώ οι ανήλικοι που παραβιάζουν τους κανόνες θα πρέπει να συμπληρώσουν τέσσερις ώρες σε ένα πρόγραμμα εκπαίδευσης για ναρκωτικά ή και μέχρι 10 ώρες κοινωνικής εργασίας.

- Η ιατρική κάνναβη μπορεί ακόμα να χρησιμοποιηθεί από άτομα ηλικίας κάτω των 21. Επιπλέον, τα προϊόντα κάνναβης όπως γλυκίσματα με εκχύλισμα κάνναβης δεν επιτρέπεται να σχεδιάζονται για να

προσελκύσουν παιδιά ή να είναι δύσκολα αναγνωρίσιμα σε σχέση με τις κανονικές εμπορικές καραμέλες.

-Δεν θα υπάρχουν διαφημίσεις για κάνναβη στην τηλεόραση.

- Εκείνοι που θα καλλιεργούν, μεταποιούν, μεταφέρουν ή πωλούν κάνναβη πρέπει να πάρουν μια άδεια και να καταβάλλουν ένα τέλος. Οι τοπικές κυβερνήσεις θα μπορούν επίσης να ζητούν άδεια. Αυτές οι επιχειρήσεις θα υποβάλλονται σε έλεγχο του ιστορικού για την απόκτηση άδειας, και μπορεί να αμφισβητηθεί η ικανότητα απόκτησης άδειας, αν ο αιτών έχει καταδικαστεί για κακούργημα συμμετοχή σε βία, απάτη, λαθρεμπόριο ναρκωτικών ή πώληση ναρκωτικών ουσιών.

-Πώληση κάνναβης χωρίς άδεια επιφέρει κυρώσεις, πρόστιμα και φυλάκιση. Η πώληση κάνναβης μπορεί να οδηγήσει σε ποινές μέχρι έξι μήνες στη φυλακή και 500 δολάρια σε πρόστιμα.

-Η κάνναβη θα φορολογείται από την πολιτεία και, ενδεχομένως και από τις πόλεις. Η πολιτεία της Καλιφόρνια θα επιβάλει ειδικό φόρο κατανάλωσης 15% επί της λιανικής πώλησης κάνναβης. Επιπλέον, ο φόρος στους καλλιεργητές θα είναι 9,25 δολάρια ανά ουγγιά (28,3 γραμμάρια).

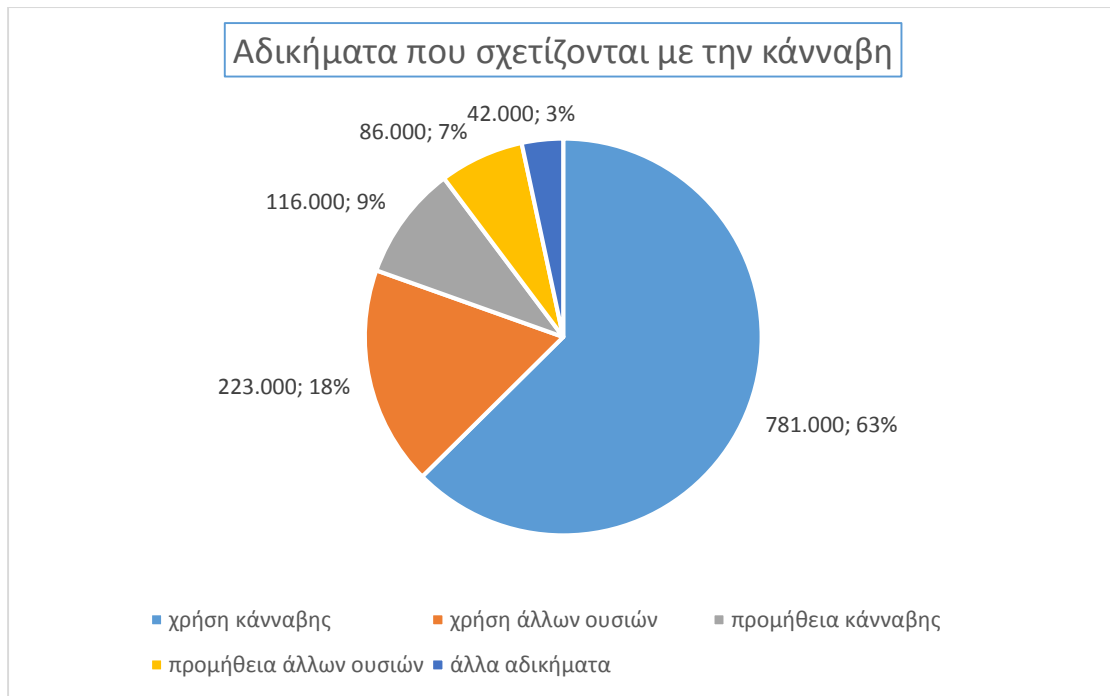
-Η Καλιφόρνια αναμένεται να έχει τεράστια έσοδα, και ο νόμος που ψηφίστηκε περιλαμβάνει ακριβώς τις λεπτομέρειες που θα αναδιανεμηθούν αυτά τα χρήματα. Οι αναλυτές εκτιμούν ότι μόνο οι φόροι θα μπορούσαν να εισφέρουν 1 δισεκατομμύριο δολάρια ετησίως που θα χρησιμοποιηθεί για: την κάλυψη του κόστους της πολιτείας για τη λειτουργία του προγράμματος και την επιβολή των κανονισμών του, για τα πανεπιστήμια της πολιτείας και την έρευνα, για την ενεργοποίηση του California Highway Patrol, για προγράμματα ενημέρωσης για οδήγηση υπό την επήρεια κάνναβης, για επιχορηγήσεις σε τοπικές υπηρεσίες υγείας και μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς με έμφαση στην εύρεση εργασίας, τη θεραπεία της ψυχικής υγείας και τη θεραπεία. Επίσης, θα χρηματοδοτηθούν προγράμματα για τη νεολαία, συμπεριλαμβανομένης της εκπαίδευσης για ναρκωτικά, πρόληψη και θεραπεία καθώς και προγράμματα για την πρόληψη και τη μείωση των περιβαλλοντικών ζημιών από τις παράνομες καλλιέργειες κάνναβης.

Ενδιαφέρον παρουσιάζει η **απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου των ΗΠΑ** τον Μάρτιο του 2016, που απέρριψε προσφυγή των πολιτειών της Νεμπράσκα και της Οκλαχόμα κατά του νόμου για την μαριχουάνα του Κολοράντου. Οι δύο πολιτείες ισχυρίστηκαν ενώπιον του ανωτάτου δικαστηρίου ότι ο νόμος της γειτονικής πολιτείας που επέτρεπε την παραγωγή και πώληση μαριχουάνας είχε ως αποτέλεσμα ποσότητες αυτής της παραγωγής να διοχετευθούν στις δικές του τοπικές αγορές. Η

πολιτεία του Κολοράντο επιτρέπει την καλλιέργεια, επεξεργασία και λιανική πώληση μαριχουάνας, ύψους 100 εκατομμυρίων δολαρίων ανά μήνα, και ως εκ τούτου εξήγαγε χιλιάδες λίβρες μαριχουάνας σε περίπου 36 πολιτείες το 2014. Όπως ισχυρίστηκαν οι προσφεύγοντες εάν αυτή καλλιέργεια ήταν εγκατεστημένη στα νότια των εθνικών συνόρων, η ομοσπονδιακή κυβέρνηση θα το είχε καταδικάσει ως καρτέλ ναρκωτικών. Επίσης, υποστήριξαν ότι ο νόμος του Κολοράντο παραβιάζει τον ομοσπονδιακό νόμο περί ελεγχόμενων ουσιών, ο οποίος αντιμετωπίζει τη μαριχουάνα ως επικίνδυνο φάρμακο και απαγορεύει την πώληση ή τη χρήση του. Ζήτησαν το Ανώτατο Δικαστήριο να αποφανθεί επί του ζητήματος ως «πρωτότυπο» θέμα και να δηλώσει ότι ο νόμος του Κολοράντο παραβιάζει τους ομοσπονδιακούς νόμους περί ναρκωτικών. Με 6-2 ψήφους, οι δικαστές απέρριψαν την διεξαγωγής δίκης.

Η ΧΡΗΣΗ ΚΑΝΝΑΒΗΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

Στην Ευρώπη η χρήση κάνναβης συνεχίζει να συνδέεται με πιθανές δυσμενείς συνέπειες για την ανθρώπινη υγεία. Το Ευρωπαϊκό Κέντρο Παρακολούθησης Ναρκωτικών και Τοξικομανίας, αναφέρει ότι τα νέα στατιστικά στοιχεία αναδεικνύουν τον σημαντικό ρόλο της κάνναβης όσον αφορά τη σχετιζόμενη με τα ναρκωτικά εγκληματικότητα, αφού η κάνναβη αντιπροσωπεύει το 80% των κατασχέσεων, η δε χρήση κάνναβης ή η κατοχή για προσωπική χρήση αντιστοιχεί σε ποσοστό άνω του 60% του συνόλου των αναφερόμενων αδικημάτων που εμπίπτουν στη νομοθεσία περί ναρκωτικών στην Ευρώπη (βλ. διάγραμμα)

- Στην «χρήση» συμπεριλαμβάνονται αδικήματα που σχετίζονται με χρήση και κατοχή για προσωπική χρήση.

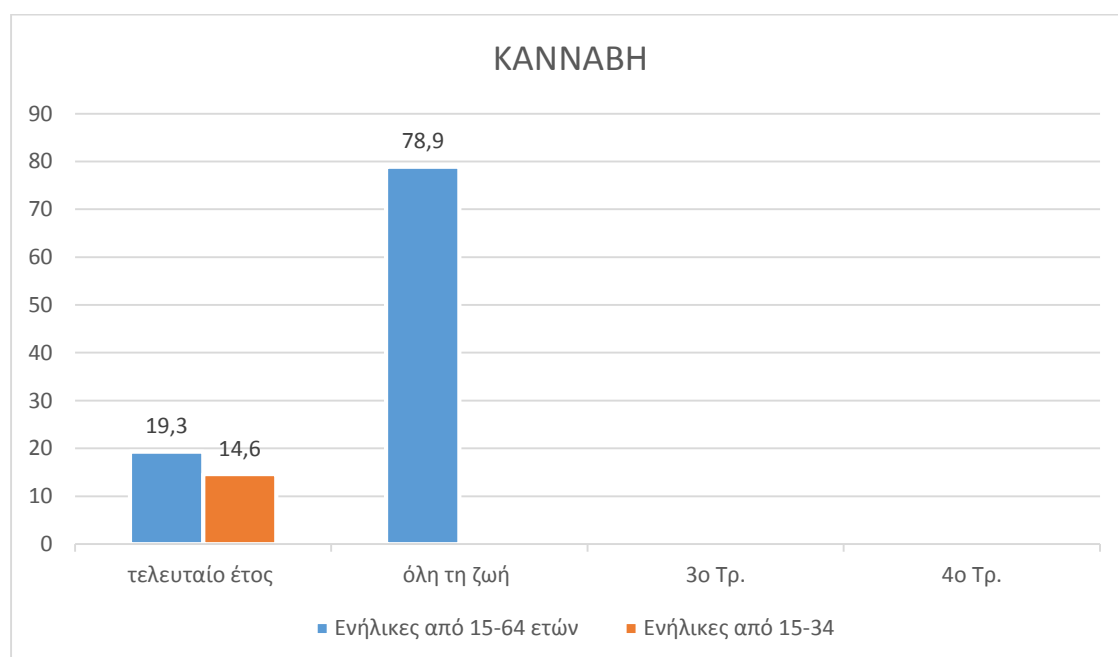
Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Έκθεση για τα Ναρκωτικά το 2016 αυξάνεται ο αριθμός των αιτήσεων θεραπείας για προβληματική χρήση κάνναβης. Η αύξηση αυτή είναι δυνατό να συνδέεται τόσο με τις παρεχόμενες υπηρεσίες όσο και τις πρακτικές παραπομπής. Σε ορισμένες χώρες, για παράδειγμα, μεγάλο ποσοστό των χρηστών που ξεκινούν θεραπεία παραπέμπεται υποχρεωτικά από το σύστημα ποινικής δικαιοσύνης. Τα στοιχεία επηρεάζονται και από τις διαφορές των εθνικών ορισμών και πρακτικών όσον αφορά το τι συνιστά θεραπεία των σχετιζόμενων με τη χρήση κάνναβης διαταραχών, η οποία μπορεί να είναι απλώς μια βραχεία παρέμβαση μέσω διαδικτύου ή να φθάνει έως και την εισαγωγή σε πρόγραμμα εσωτερικής διαμονής. Ο αριθμός των χρηστών που ξεκίνησαν θεραπεία από την κάνναβη για πρώτη φορά αυξήθηκε από 45.000 το 2006 σε 69.000 το 2014.

Όσον αφορά την κάνναβη, τα εγχώρια παραγόμενα υψηλής δραστηριότητας φυτικά προϊόντα κερδίζουν αυξανόμενο μερίδιο της αγοράς τα τελευταία χρόνια. Με βάση τα στοιχεία που υποβάλλουν τα κράτη-μέλη, παρατηρείται μεγάλη αύξηση της δραστηριότητας (περιεκτικότητα τετραϋδροκανναβινόλης, THC) τόσο της φυτικής κάνναβης όσο και της ρητίνης μεταξύ των ετών 2006 και 2013. Η

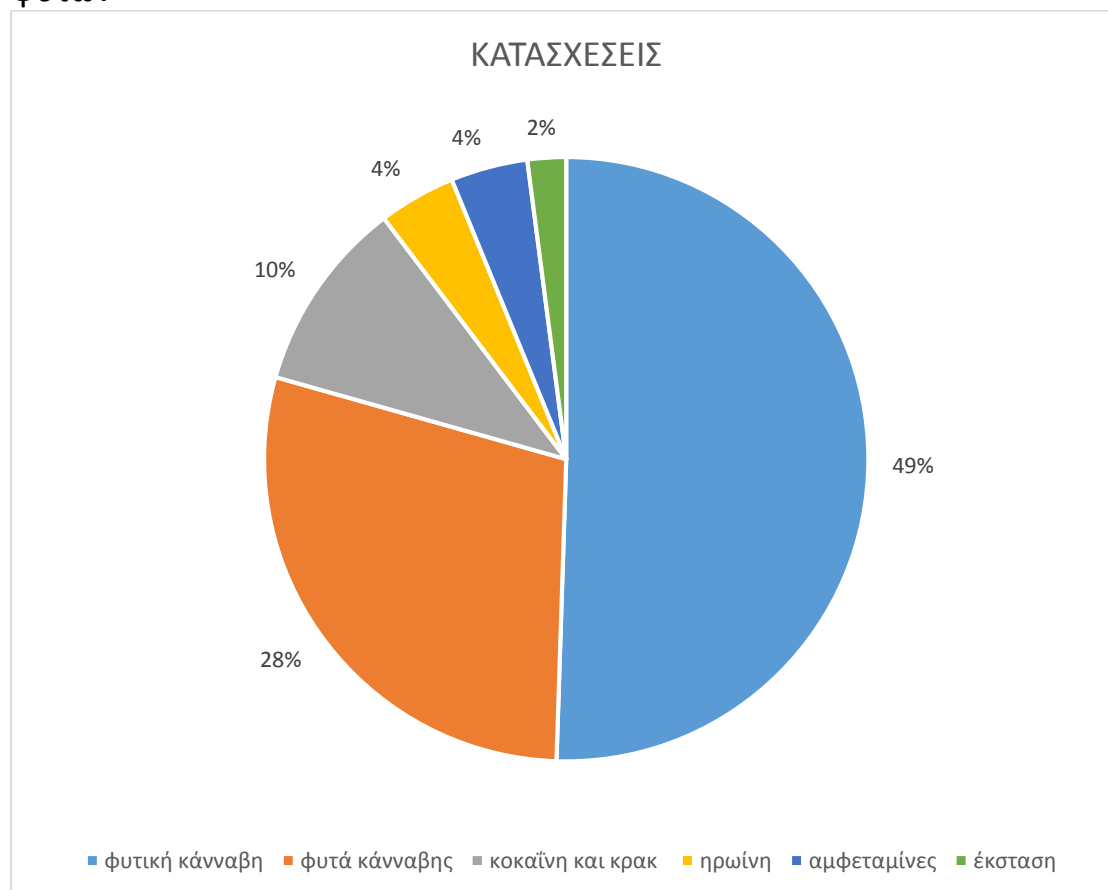
αυξανόμενη δραστηριότητα μπορεί να οφείλεται στην εφαρμογή εντατικών μεθόδων παραγωγής στην Ευρώπη και, πιο πρόσφατα, στην καλλιέργεια φυτών υψηλής δραστηριότητας στο Μαρόκο.

Εκτιμάται ότι το 1% περίπου των ευρωπαϊών ενηλίκων κάνουν χρήση κάνναβης καθημερινά ή σχεδόν καθημερινά. Τα επίπεδα δραστηριότητας της φυτικής κάνναβης και της ρητίνης κάνναβης παραμένουν υψηλά σε σχέση με τα έως σήμερα δεδομένα, γεγονός που μπορεί να αυξήσει τους κινδύνους χρήσης.

Εκτιμάται ότι 14,6 εκατομμύρια νεαροί Ευρωπαίοι (15–34 ετών) έκαναν χρήση κάνναβης κατά τους τελευταίους 12 μήνες. Αν και τα επίπεδα χρήσης διαφέρουν από χώρα σε χώρα (διάγραμμα 2.1), η συνολική τάση στην Ευρώπη δεν φαίνεται πτωτική, απεναντίας υπάρχουν ενδείξεις ανόδου. Οκτώ από τις 13 χώρες για τις οποίες διατίθενται πρόσφατες εκτιμήσεις στο πλαίσιο ερευνών (από το 2013 και εξής) αναφέρουν - όσον αφορά τη συγκεκριμένη ηλικιακή κατηγορία - αυξήσεις στη χρήση κάνναβης κατά το τελευταίο έτος.

Στην Ευρώπη κυκλοφορούν κυρίως δύο προϊόντα κάνναβης, η φυτική κάνναβη (μαριχουάνα) και η ρητίνη κάνναβης (χασίς). Η φυτική κάνναβη που καταναλώνεται στην Ευρώπη προέρχεται τόσο από εγχώριες καλλιέργειες όσο και από λαθραία διακίνηση από τρίτες χώρες. Η ρητίνη κάνναβης εισάγεται ως επί το πλείστον διά θαλάσσης ή από αέρος από το Μαρόκο (βλ. ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ-ΚΑΤΑΣΧΕΣΕΙΣ). Το 2009 οι κατασχέσεις φυτικής κάνναβης στην Ευρώπη ξεπέρασαν τις κατασχέσεις ρητίνης, και η διαφορά συνεχίζει να αυξάνεται (διάγραμμα 1.3). Το φαινόμενο αυτό οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στην αυξανόμενη διαθεσιμότητα της εγχώρια παραγόμενης φυτικής κάνναβης σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες και αντικατοπτρίζεται στις αυξανόμενες κατασχέσεις φυτών

Η πρόσφατη εμφάνιση συνθετικών κανναβινοειδών έχει προσδώσει μια νέα διάσταση στην αγορά της κάνναβης. Τα τελευταία χρόνια εντοπίστηκαν πάνω από 130 διαφορετικά συνθετικά κανναβινοειδή. Οι περισσότερες από τις ουσίες αυτές φαίνεται ότι παρασκευάζονται στην Κίνα, εισάγονται σε μορφή σκόνης στην Ευρώπη όπου συνήθως προστίθενται σε φυτικό υλικό και, στη συνέχεια, συσκευάζονται και

πωλούνται ως «νόμιμα διεγερτικά». Το 2013 στην Ευρωπαϊκή Ένωση αναφέρθηκαν 671 000 κατασχέσεις κάνναβης (431 000 φυτικής κάνναβης και 240 000 ρητίνης). Αναφέρθηκαν επιπλέον 30 000 κατασχέσεις φυτών κάνναβης. Πέραν αυτών, τα κράτη μέλη της ΕΕ ανέφεραν στο σύστημα έγκαιρης προειδοποίησης πάνω από 10.000 κατασχέσεις συνθετικών κανναβινοειδών το 2013, αριθμός κατακόρυφα αυξημένος έναντι του 2011, ενώ άλλες 11 000 κατασχέσεις αναφέρθηκαν από την Τουρκία.

ΕΤΟΣ 2013

Φυτική κάνναβη	Ρητίνη	Κατασχέσεις φυτών	Κατασχέσεις συνθετικών
431.000	240.000	30.000	10.000

Όσον αφορά τις κατασχεθείσες ποσότητες κάνναβης, τα στοιχεία σαφώς βρίσκονται σε συνάρτηση των οδών διακίνησης κάνναβης. Η Ισπανία, για παράδειγμα, ως κομβικό σημείο εισόδου της κάνναβης που παράγεται στο Μαρόκο, ανέφερε πάνω από τα 2/3 της συνολικής ποσότητας ρητίνης κάνναβης που κατασχέθηκε στην Ευρώπη το 2013. Όσον αφορά τη φυτική κάνναβη, μεγάλες αυξήσεις αναφέρθηκαν πρόσφατα σε Ελλάδα, Ισπανία και Ιταλία.

Με βάση τις αναπροσαρμοσμένες τάσεις, στην Ευρωπαϊκή Ένωση παρατηρείται επίσης μεγάλη αύξηση των αδικημάτων που σχετίζονται με την κάνναβη μεταξύ των ετών 2006 και 2013. Αδικήματα σχετικά με το νόμο περί ναρκωτικών, το 78% του συνόλου των αναφερθέντων αδικημάτων σχετίζονται με την χρήση και κατοχή και το 57% με την προμήθεια.

ΑΔΙΚΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΠΕΡΙ ΝΑΡΚΩΤΙΚΩΝ

Αδικήματα που σχετίζονται με χρήση/κατοχή κάνναβης	Αδικήματα που σχετίζονται με προμήθεια κάνναβης
782.000 Έτσι το 78% του συνόλου των αδικημάτων που σχετίζονται με χρήση/κατοχή	116.000 Έτσι το 57% του συνόλου των αδικημάτων που σχετίζονται με προμήθεια

II. Η ΧΡΗΣΗ ΗΡΩΙΝΗΣ

Αλλαγές στην ευρωπαϊκή αγορά ηρωίνης

Με βάση τα πρόσφατα δεδομένα³, παρατηρείται πτώση τόσο των αιτήσεων θεραπείας όσο και των επιβλαβών συνεπειών που συνδέονται με τη χρήση ηρωίνης, αλλά κάποιοι δείκτες της αγοράς δημιουργούν προβληματισμό. Σύμφωνα με εκτιμήσεις των Ηνωμένων Εθνών, αυξάνεται σημαντικά η παραγωγή οπίου στο Αφγανιστάν, τη χώρα από την οποία προέρχεται το μεγαλύτερο μέρος της ηρωίνης που καταναλώνεται στην Ευρώπη. Δεν αποκλείεται, επομένως, η αυξημένη παραγωγή να οδηγήσει σε αυξημένη διαθεσιμότητα ηρωίνης. Ανησυχία δημιουργούν και οι εκτιμήσεις ότι αυξάνεται η καθαρότητα της ηρωίνης που κυκλοφορεί στην Ευρώπη. Σε κάποιες χώρες στις οποίες παρατηρήθηκε αύξηση της καθαρότητας, αυξήθηκαν και οι θάνατοι από υπερβολική δόση, σύμφωνα με τα πρόσφατα στοιχεία. Το κατά πόσον συνδέονται οι δύο αυτές μεταβλητές δεν είναι σαφές, το ερώτημα πάντως αξίζει να τύχει της προσοχής των ερευνητών. Η εμπορία ναρκωτικών είναι εκ φύσεως λαθραία και, συνεπώς, η ανάλυση της δυναμικής της αγοράς απαιτεί ιδιαίτερη προσοχή.

Οπιοειδή	Αιτήσεις θεραπείας	Θεραπεία	Θάνατοι
1,3 εκατομμύρια προβληματικοί χρήστες	Κύρια ουσία χρήσεις σε περίπου το 41% του συνόλου των αιτήσεων θεραπειών	700.000 χρήστες οπιοειδών έλαβαν θεραπεία υποκατάστασης το 2013	3,4% των θανάτων Ευρωπαίων ηλικίας 15-39 οφείλονται σε υπερβολική δόση ναρκωτικών με παρουσία οπιοειδών στο 66% των θανατηφόρων περιστατικών

³ Ευρωπαϊκή Έκθεση για τα Ναρκωτικά 2016 «Τάσεις και εξελίξεις»

Το γενικά υψηλό ποσοστό των χρηστών οι οποίοι παρακολουθούν θεραπευτικό πρόγραμμα στην Ευρώπη (που εκτιμάται σε τουλάχιστον 50%) αναμένεται να μετατρέψει την Ευρωπαϊκή Ένωση σε μια σχετικά μικρή και πιθανόν λιγότερο ελκυστική αγορά για τους διακινητές ηρωίνης. Η εξάρτηση από την ηρωίνη είναι χρόνια νόσος. Η ανάπτυξη αποτελεσματικών παρεμβάσεων για τη μείωση του αριθμού των θανάτων από υπερβολική δόση παραμένει μείζων πρόκληση για τις πολιτικές που εφαρμόζονται στην Ευρώπη. Κάποιες χώρες προσφέρουν εδώ και χρόνια αίθουσες επιτηρούμενης χρήσης, με στόχο να αναπτυχθεί επαφή με χρήστες ναρκωτικών οι οποίοι δύσκολα θα απευθύνονταν σε θεραπευτικές υπηρεσίες και να περιοριστούν οι επιβλαβείς συνέπειες της χρήσης, περιλαμβανομένων των θανάτων από υπερβολική δόση.

Ανησυχία προκαλεί το γεγονός ότι, από το 2005, στο σύστημα έγκαιρης προειδοποίησης της ΕΕ αναφέρθηκαν 14 νέα συνθετικά οπιοειδή, μεταξύ των οποίων και αρκετές μη ελεγχόμενες υψηλής δραστηριότητας φαιτανύλες. Υπάρχουν ενδείξεις ότι τα τελικά στάδια παρασκευής της ηρωίνης μπορεί να έχουν πλέον μεταφερθεί στην Ευρώπη, όπως φάνηκε από τον εντοπισμό δύο εργαστηρίων για τη μετατροπή μορφίνης σε ηρωίνη στην Ισπανία το 2013–2014.

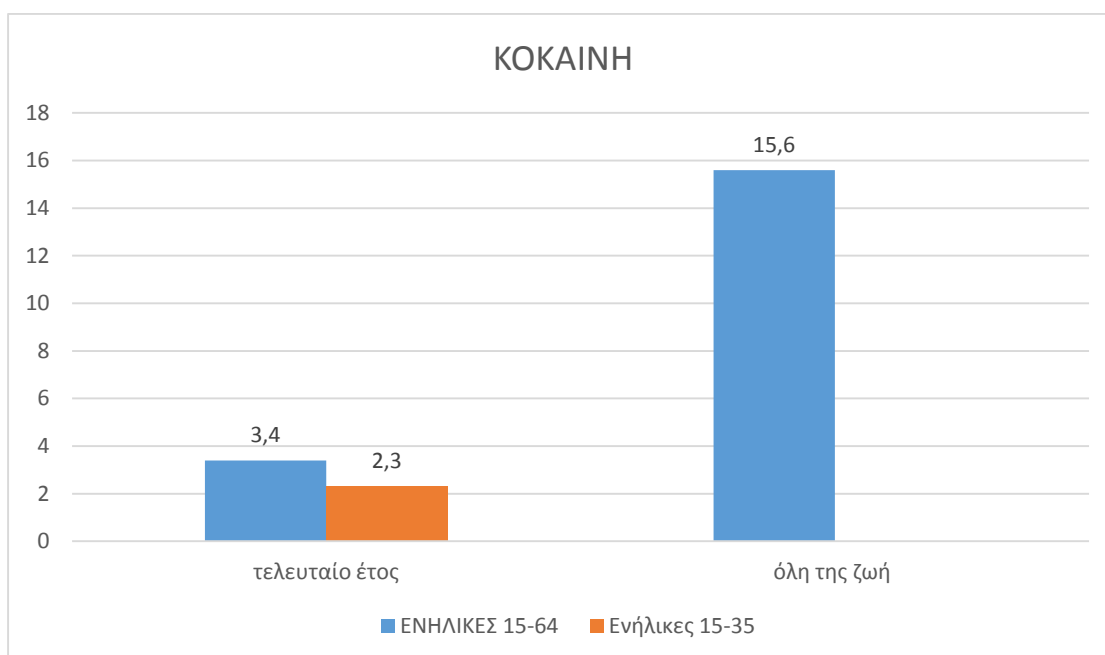
ΑΔΙΚΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΠΕΡΙ ΝΑΡΚΩΤΙΚΩΝ

Αδικήματα που σχετίζονται με χρήση/κατοχή ηρωίνης	Αδικήματα που σχετίζονται με προμήθεια ηρωίνης
37.800	17.000
Έτσι το 4% του συνόλου των αδικημάτων που σχετίζονται με χρήση/κατοχή	Έτσι το 9% του συνόλου των αδικημάτων που σχετίζονται με προμήθεια

III. Η ΧΡΗΣΗ ΚΟΚΑΙΝΗΣ

Στην Ευρώπη η κοκαΐνη κυκλοφορεί σε δύο μορφές. Η ευρύτερα διαδεδομένη είναι η κοκαΐνη σε σκόνη (υδροχλωρικό άλας), ενώ λιγότερο διαδεδομένο είναι το κراك, μια μορφή της ουσίας (ελεύθερη βάση) που καπνίζεται. Η κοκαΐνη εισέρχεται στην Ευρώπη κυρίως μέσω

των χωρών της Δυτικής και της Νότιας Ευρώπης, με την Ισπανία, το Βέλγιο, τις Κάτω Χώρες, τη Γαλλία και την Ιταλία να αντιπροσωπεύουν συνολικά ποσοστό 86% των 62,6 τόνων που κατασχέθηκαν το 2013 (βλ. διάγραμμα). Γενικά, με βάση τις αναπροσαρμοσμένες τάσεις, η καθαρότητα της κοκαΐνης αυξήθηκε τα τελευταία χρόνια, ενώ η τιμή της παρέμεινε σχετικά αμετάβλητη. Με βάση τις αναπροσαρμοσμένες τάσεις, τα αδικήματα που σχετίζονται με την κοκαΐνη παρουσιάζουν αύξηση από το 2006.

ΑΔΙΚΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΠΕΡΙ ΝΑΡΚΩΤΙΚΩΝ

Αδικήματα που σχετίζονται με χρήση/κατοχή κοκαΐνης	Αδικήματα που σχετίζονται με προμήθεια κοκαΐνης
72.300 Έτσι το 7% του συνόλου των αδικημάτων που σχετίζονται με χρήση κατοχή	29.900 Έτσι το 15% του συνόλου των αδικημάτων που σχετίζονται με προμήθεια

IV. ΛΟΙΠΕΣ ΝΑΡΚΩΤΙΚΕΣ ΟΥΣΙΕΣ

MDMA-ΕΚΣΤΑΣΗ

Καινοτομίες στην αγορά και αυξημένη καθαρότητα διαπιστώνονται και στην περίπτωση της MDMA. Για ένα διάστημα, τα δισκία που πωλούνταν ως Έκσταση θεωρούνταν από τους καταναλωτές νοθευμένα προϊόντα κακής ποιότητας, μια αντίληψη που επιβεβαιωνόταν και από τους εργαστηριακούς ελέγχους. Πλέον όμως κυκλοφορεί ευρύτερα υψηλής καθαρότητας MDMA σε σκόνη και δισκία. Η διάθεση υψηλής καθαρότητας MDMA τόσο σε μορφή σκόνης όσο και σε κρυσταλλική μορφή μοιάζει να είναι μία σκόπιμη στρατηγική, με στόχο να διαφοροποιηθεί η MDMA αυτής της μορφής και να καταστεί ελκυστικότερη για τους καταναλωτές. Αντίστοιχα, εμφανίζονται δισκία υψηλής δοσολογίας με διάφορα σχήματα και λογότυπους, προφανώς με τον ίδιο εμπορικό στόχο. Τον τελευταίο χρόνο, το EMCDDA και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσαν προειδοποίηση για τους κινδύνους που εγκυμονεί για την υγεία η κατανάλωση προϊόντων MDMA πολύ υψηλής καθαρότητας. Πέραν αυτού, εκδόθηκαν προειδοποιήσεις σχετικά με δισκία που πωλούνται ως Έκσταση αλλά περιέχουν PMMA, ενίοτε σε συνδυασμό με MDMA. Οι φαρμακολογικές ιδιότητες της ουσίας αυτής εγείρουν σοβαρές ανησυχίες για τη δημόσια υγεία.

Νέες ψυχοδραστικές ουσίες:

Η διαθεσιμότητα νέων ψυχοδραστικών ουσιών στην αγορά ναρκωτικών της Ευρώπης αυξήθηκε την τελευταία δεκαετία, όπως φαίνεται από τον αυξανόμενο αριθμό κατασχέσεων που αναφέρονται τόσο μέσω του συστήματος έγκαιρης προειδοποίησης όσο και μέσω των μηχανισμών τακτικής παρακολούθησης. Στις ουσίες αυτές συγκαταλέγονται συνθετικές ή φυσικές ουσίες οι οποίες δεν υπάγονται σε καθεστώς ελέγχου δυνάμει του διεθνούς δικαίου και συχνά παράγονται ειδικά με σκοπό να μιμηθούν τη δράση ελεγχόμενων ουσιών. Όλο και πιο συχνά, πάντως, οι νέες ουσίες παράγονται στην Ευρώπη σε παράνομα εργαστήρια και πωλούνται απευθείας στην αγορά. Για την αποφυγή των ελέγχων, τα προϊόντα συχνά φέρουν ανακριβή σήμανση, π.χ. «προϊόν χημικής έρευνας», και την προειδοποίηση ότι δεν προορίζονται για κατανάλωση από τον άνθρωπο. Οι ουσίες αυτές πωλούνται μέσω ηλεκτρονικών καταστημάτων και εξειδικευμένων συμβατικών καταστημάτων, ενώ όλο και συχνότερα διατίθενται μέσα από τους ίδιους διαύλους που χρησιμοποιούνται και για τη διακίνηση παράνομων ουσιών.

Η αγορά αυτή, όπως και η σχέση της με την παράνομη αγορά, χαρακτηρίζεται από ιδιαίτερο δυναμισμό, όπως μαρτυρά η συνεχής εμφάνιση νέων προϊόντων και νέων μέτρων ελέγχου. Οι νέες ψυχοδραστικές ουσίες που κατάσχονται συχνότερα ανήκουν στην ομάδα των συνθετικών κανναβινοειδών και των συνθετικών παραγώγων καθινόνης, γεγονός που αντικατοπτρίζει τη σχετικά μεγάλη ζήτηση κάνναβης και διεγερτικών στην αγορά των παράνομων ουσιών.

Αντιμετώπιση της προμήθειας ναρκωτικών: κοινές αρχές, διαφορές στην εφαρμογή

Τα κράτη μέλη λαμβάνουν μέτρα για την αποτροπή της προμήθειας ναρκωτικών δυνάμει τριών συμβάσεων των Ηνωμένων Εθνών, ήτοι α) η Ενιαία Σύμβαση για τις Ναρκωτικές Ουσίες (Single Convention on Narcotic Drugs), 1961 (Η χώρα μας επικύρωσε την εν λόγω Σύμβαση το 1972 και το Τροποποιητικό της Πρωτόκολλο το 1985), β) η Σύμβαση για τις Ψυχοτρόπες Ουσίες (Convention on Psychotropic Substances), 1971 (Η χώρα μας την επικύρωσε το 1976), γ) η Διεθνής Σύμβαση κατά της Παράνομης Διακίνησης Ναρκωτικών και Ψυχοτρόπων Ουσιών (United Nations Convention Against Illicit Traffic in Narcotic Drugs and Psychotropic Substances), 1988 (Η χώρα μας την επικύρωσε το 1992). Παρόλο που οι συνθήκες δεν προτρέπουν να θεωρείται η παράνομη χρήση ναρκωτικών ουσιών ως εγκληματική πράξη η συνθήκη του 1988 ως τέτοια την κατοχή για προσωπική χρήση ως ένα μέτρο πάταξης της διακίνησης ναρκωτικών διεθνώς. πλην όμως «σύμφωνα με τις συνταγματικές αρχές και τις θεμελιώδεις έννοιες της έννομης τάξης» κάθε χώρας. Οι διάφορες χώρες δεν έχουν δώσει ομοιόμορφη ερμηνεία στη ρήτρα αυτή, γεγονός το οποίο αντικατοπτρίζεται στις διαφορετικές νομικές προσεγγίσεις των ευρωπαϊκών και άλλων χωρών.

Μεγάλες διαφορές στις επιβαλλόμενες ποινές στην Ευρώπη

Η άνευ αδείας προμήθεια ναρκωτικών συνιστά ποινικό αδίκημα σε όλες τις ευρωπαϊκές χώρες, αλλά οι ποινές που προβλέπονται από τον νόμο διαφέρουν από χώρα σε χώρα. Σε ορισμένες χώρες, το αδίκημα της προμήθειας επισύρει ένα ενιαίο ευρύ φάσμα ποινών (έως και ισόβια κάθειρξη). Σε άλλες χώρες γίνεται διάκριση μεταξύ μεγαλεμπορίας και μικροδιακίνησης, με κριτήριο διάφορους παράγοντες όπως η ποσότητα και το είδος του ναρκωτικού που βρέθηκε, και ορίζονται αντίστοιχα οι ανώτατες και κατώτατες ποινές.

B. ΧΡΗΣΗ ΕΞΑΡΤΗΣΙΟΓΟΝΩΝ ΟΥΣΙΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

I. Ευπαθείς κοινωνικές ομάδες

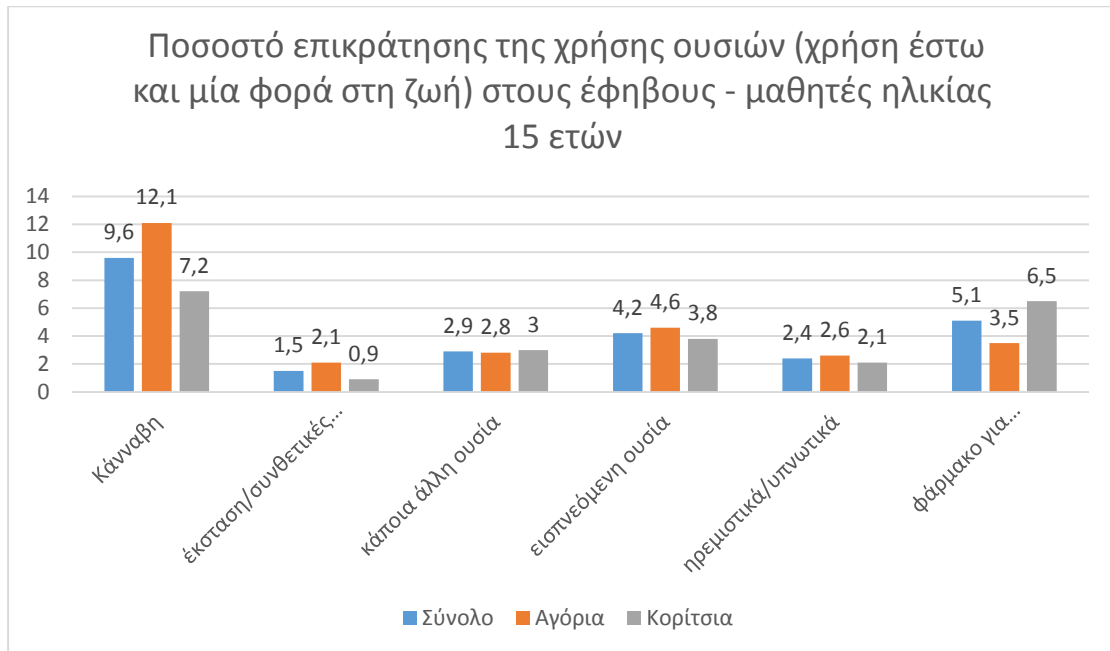
Τα πιο πρόσφατα διαθέσιμα στοιχεία σχετικά με τη χρήση εξαρτησιογόνων ουσιών σε πανελλήνιο αντιπροσωπευτικό πιθανοθεωρητικό δείγμα εφήβων μαθητών προέρχονται από την **«Πανελλήνια έρευνα για τις συμπεριφορές που συνδέονται με την υγεία των εφήβων μαθητών»**, που πραγματοποίησε το ΕΠΙΨΥ⁴ το 2014 σε συνεργασία με το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης Και Πληροφόρησης Για τα Ναρκωτικά (ΕΚΤΠΝ). Η έρευνα υλοποιήθηκε σε πανελλήνιο αντιπροσωπευτικό δείγμα 4.141 μαθητών εφηβικής ηλικίας (ΣΤ' Δημοτικού, Β' Γυμνασίου και Α' Λυκείου) από 245 σχολικές μονάδες. Οι μαθητές απάντησαν σε ανώνυμο ερωτηματολόγιο που συμπλήρωσαν μέσα στην τάξη. Όσον αφορά ερωτήσεις για τη χρήση εξαρτησιογόνων ουσιών υπήρχε πρόβλεψη μόνο για τους μαθητές της Α' Λυκείου (15 ετών).

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας, τα οποία περιλαμβάνονται σε ειδικό θεματικό τεύχος του ΕΠΙΨΥ (Κοκκέβη κ.ά. 2015), ένας στους 10 εφήβους ηλικίας 15 ετών (9,6%) ανέφερε το 2014 ότι έχει κάνει χρήση κάνναβης έστω και μία φορά στη ζωή του. Η κάνναβη ήταν η συχνότερα αναφερθείσα ουσία, ενώ ακολουθούν με χαμηλότερα ποσοστά: η χρήση φαρμάκων εκτός ηρεμιστικών / υπνωτικών για την αλλαγή της διάθεσης («φτιάξιμο») (5,1%), οι εισπνεόμενες ουσίες (κόλλα, βενζίνη, διαλύτες κτλ. 4,2%), η χρήση άλλων παράνομων ουσιών (εκτός κάνναβης, έκστασης ή κάποιας άλλης συνθετικής ουσίας, 2,9%), τα ηρεμιστικά ή υπνωτικά (χωρίς τη σύσταση γιατρού, 2,4%) και η έκσταση ή κάποια άλλη συνθετική ουσία (1,5%) . Ποσοστό επικράτησης της χρήσης ουσιών (χρήση έστω και μία φορά στη ζωή) στους έφηβους - μαθητές ηλικίας 15 ετών (Στοιχεία πανελλήνιας έρευνας για τις συμπεριφορές που συνδέονται με την υγεία των εφήβων μαθητών, 2014)⁵

⁴ Ερευνητικό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο Ψυχικής Υγιεινής

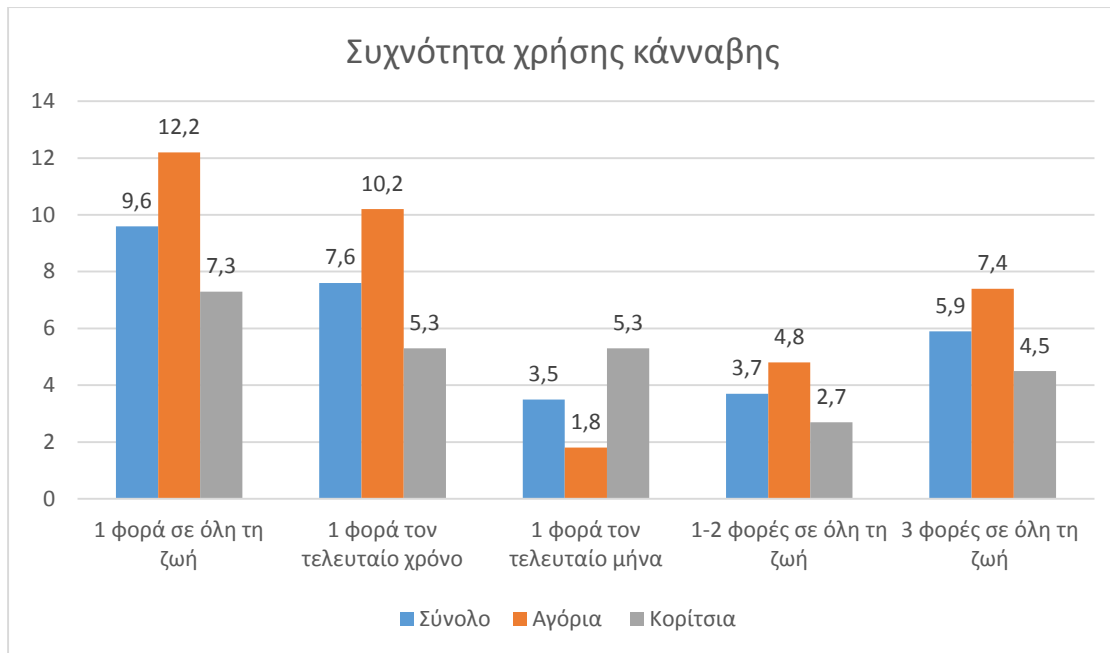
⁵ Τα στοιχεία από την έρευνα του ΕΠΙΨΥ στην

epipsi.gr/Tekmiriosi/epid/Epidimiologikes_erevnes/espadr.php

Οι περισσότεροι έφηβοι-χρήστες κάνναβης ανέφεραν χρήση της ουσίας τον τελευταίο χρόνο πριν από την έρευνα (7,6%), ενώ οι μισοί (4,8%) είχαν κάνει χρήση τον τελευταίο μήνα πριν από την έρευνα. Τα αγόρια ανέφεραν σε υψηλότερο ποσοστό χρήση κάνναβης, ενώ τα κορίτσια χρήση φαρμάκων εκτός ηρεμιστικών / υπνωτικών. Ειδικά στην περίπτωση της κάνναβης, στα αγόρια παρατηρούνται σημαντικά υψηλότερα ποσοστά πρόσφατης χρήσης, καθώς και επανάληψης της χρήσης συγκριτικά με τα κορίτσια.

Την τετραετία 2010-2014 συνεχίστηκε η αύξηση του ποσοστού των 15χρονων (ιδιαίτερα στα κορίτσια) που ανέφεραν χρήση κάνναβης (χρήση σε όλη τη ζωή και κατά τους 12 τελευταίους μήνες), η οποία είχε αρχίσει να διαφαίνεται μετά το 2006. Η παραπάνω τάση επιβεβαιώνει τις αυξήσεις που είχαν παρατηρηθεί ήδη το 2011 (συγκριτικά με το 2007) στο πλαίσιο της έρευνας ESPAD (βλ. ΕΠΙΨΥ 2012).

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΧΡΗΣΤΩΝ ΕΝΤΟΣ Ε.Ε.

ΧΩΡΑ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΒΑΣΙΚΕΣ ΠΟΙΝΕΣ ΓΙΑ ΧΡΗΣΗ/ΚΑΤΟΧΗ
ΑΥΣΤΡΙΑ	Κάνει σαφή διάκριση μεταξύ των διακινητών και των ατόμων που κάνουν χρήση. Η χρήση ναρκωτικών δεν αναφέρεται ως αδίκημα.	Η ποινή για την κατοχή ναρκωτικών για προσωπική χρήση είναι μέχρι έξι μήνες στη φυλακή ή πρόστιμο ανάλογα με την ποσότητα. Εναλλακτικές λύσεις για την τιμωρία.
ΒΕΛΓΙΟ	Η χρήση ελεγχόμενων ουσιών δεν αναφέρεται ως αδίκημα. Εκτός της κάνναβης, τιμωρείται η κατοχή, η παραγωγή, η εισαγωγή, η εξαγωγή ή πώληση με ποινή φυλάκισης μεταξύ τριών μηνών και πέντε ετών και ένα πρόσθετο πρόστιμο ύψους 1 000-100.000 ευρώ	Το 2003 η προσωπική κατοχή κάνναβης διαφοροποιήθηκε από την κατοχή άλλων ελεγχόμενων ουσιών. Επίσης εισήχθησαν οι έννοιες της προβληματικής χρήσης ναρκωτικών και της δημόσιας ενόχλησης.

ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	Απαλλάσσονται οι χρήστες ναρκωτικών που κατέχουν ποσότητα που υποδηλώνει ότι πρόκειται για προσωπική χρήση.	Οι κυρώσεις για την κατοχή λαμβάνουν υπόψη τη διαφοροποίηση μεταξύ ουσιών υψηλού και μέσου κινδύνου. Η χρήση ναρκωτικών τιμωρείται με διοικητικό πρόστιμο για φάρμακα υψηλού κινδύνου (κατάλογος 1) και μπορεί να επιβληθεί πρόστιμο μεταξύ 2 000-5 000 BGN.
------------------	---	--

ΔΑΝΙΑ	Η χρήση δεν αναφέρεται ως αδίκημα.	Η παράνομη κατοχή για προσωπική χρήση επισύρει πρόστιμο, το οποίο ποικίλλει ανάλογα με τον τύπο και την ποσότητα των ναρκωτικών.
ΦΙΛΑΝΔΙΑ	Η χρήση ναρκωτικών και η κατοχή μικρών ποσοτήτων ναρκωτικών για ίδια χρήση συνιστούν αδικήματα που σχετίζονται με τη χρήση ναρκωτικών και τιμωρούνται με πρόστιμο ή με φυλάκιση έξι μηνών κατ'ανώτατο όριο.	Η δίωξη και η τιμωρία μπορούν να αρθούν εάν το αδίκημα θεωρηθεί ασήμαντο ή εάν ο κατηγορούμενος έχει ζητήσει θεραπεία.
ΓΑΛΛΙΑ	<p>Η χρήση ή η κατοχή είναι ποινικό αδίκημα. Ο ίδιος ο νόμος δεν κάνει διάκριση μεταξύ κατοχής για προσωπική χρήση ή για εμπορία ανθρώπων, ούτε βάσει τύπου ουσίας.</p> <p>Ωστόσο, ο εισαγγελέας θα επιλέξει εάν πρόκειται για χρήση ή εμπορία βάσει της ποσότητας που βρέθηκε και ανάλογα με τα στοιχεία της δικογραφίας.</p>	Βάσει της αρχής της καταλληλότητας ο εισαγγελέας, μπορεί να αποφασίσει να ασκήσει ποινική δίωξη κατά του παραβάτη ή απλώς να κλείσει την υπόθεση ή να προτείνει άλλα μέτρα ως εναλλακτική λύση.

ΓΕΡΜΑΝΙΑ	<p>Η χρήση ναρκωτικών δεν είναι ποινικό αδίκημα. Η κατοχή ναρκωτικών είναι ποινικό αδίκημα, αλλά υπάρχουν διάφορες δυνατότητες στο πλαίσιο του νόμου για αποχή από τη δίωξη εάν πρόκειται μόνο μικρές ποσότητες ναρκωτικών ουσιών για προσωπική χρήση.</p>	<p>Τα περισσότερα ομόσπονδα κρατίδια έχουν ορίσει τιμές για «μικρές ποσότητες» κάνναβης και μερικές έχουν καθορίσει τέτοιες τιμές για την ηρωίνη, την κοκαΐνη, την αμφεταμίνη και την έκσταση. Η παράνομη προμήθεια, καλλιέργεια και παρασκευή ναρκωτικών φέρουν κυρώσεις μέχρι πέντε έτη φυλάκισης. Αυτό αυξάνεται σε 15 έτη εάν υπάρχουν επίσης επιβαρυντικές περιστάσεις.</p>
ΙΤΑΛΙΑ	<p>Η χρήση δεν είναι ποινικό αδίκημα. Η κατοχή για προσωπική χρήση τιμωρείται με διοικητικές κυρώσεις (όπως η αναστολή άδειας οδήγησης). Γίνεται διάκριση μεταξύ των λιγότερο επικίνδυνων ναρκωτικών στους πίνακες II και IV και των πιο επικίνδυνων ναρκωτικών στους πίνακες I και III.</p>	<p>Οι διοικητικές κυρώσεις για προσωπική κατοχή μπορεί να είναι 1-3 μήνες και 2-12 μήνες ανάλογα τον πίνακα. Αν συλληφθεί πρώτη φορά για κατοχή, ενδέχεται ο δράστης να λάβει μόνο προειδοποίηση. Ο χρήστης μπορεί επίσης να ζητήσει οικειοθελώς θεραπεία ή αποκατάσταση και οι διαδικασίες θα ανασταλούν.</p>
ΙΣΠΑΝΙΑ	<p>Απαγορεύεται η χρήση και κατοχή σε δημόσιους χώρους</p>	<p>Η χρήση και κατοχή τιμωρούνται με διοικητικές κυρώσεις, κυρίως πρόστιμα ύψους 601-30.000 ευρώ. Οι κυρώσεις καθορίζονται από τη σοβαρότητα των βλαβών στην υγεία που συνδέονται με τα ναρκωτικά και από τυχόν επιβαρυντικές και ελαφρυντικές περιστάσεις</p>

ΣΟΥΗΔΙΑ	Η χρήση και η κατοχή παράνομων ναρκωτικών αποτελούν ποινικά αδικήματα. Η κατοχή τιμωρείται σύμφωνα με τρεις βαθμούς σοβαρότητας για τα ναρκωτικά: μικρά, συνηθισμένα και σοβαρά.	Ο βαθμός παράβασης λαμβάνει υπόψη τη φύση και την ποσότητα των ναρκωτικών και άλλες περιστάσεις. Οι κυρώσεις για ελάσσονα αδικήματα ναρκωτικών αποτελούνται από πρόστιμα ή φυλάκιση έως έξι μηνών. Για τα συνηθισμένα αδικήματα ναρκωτικών μέχρι τριών ετών φυλάκισης. Και για σοβαρά αδικήματα με φάρμακα 2-10 χρόνια φυλάκισης.
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	Η χρήση ναρκωτικών δεν αποτελεί ποινικό αδίκημα. Ωστόσο, υπάρχουν περιπτώσεις όπου η χρήση ναρκωτικών για λόγους δημόσιας τάξης ή για την προστασία της υγείας των νέων, όπως στα σχολεία και στις δημόσιες συγκοινωνίες. Η κατοχή δεν αποτελεί ποινικό αδίκημα αν κατέχει μέχρι 0,5 g φαρμάκων της λίστας I. Το όριο για την κάνναβη ορίζεται σε 5 g.	Οι χρήστες ναρκωτικών καταδικάζονται όταν έχουν διαπράξει έγκλημα όπως η πώληση ναρκωτικών, κλοπής, ληστείας ή διάρρηξης. Η προμήθεια ναρκωτικών τιμωρείται σύμφωνα με τον νόμο περί οπιούχων ναρκωτικών (κατοχή, καλλιέργεια ή παρασκευή, εισαγωγή ή εξαγωγή), ανάλογα με την ποσότητα και τον τύπο του ναρκωτικού, με ποινές που φθάνουν έως και 12 χρόνια φυλάκισης.

Χρήσιμα links:

- Ευρωπαϊκό Κέντρο Παρακολούθησης Ναρκωτικών και Τοξικομανίας (EMCDDA)
<http://www.emcdda.europa.eu/>
- Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης και Πληροφόρησης για τα Ναρκωτικά (ΕΚΤΕΠΝ)
http://www.ektepn.gr/About/Ti_einai_to_EKTEPN/index.htm